

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9\(182\).27](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9(182).27)
УДК 796.011.1:378(510)

Кузнецова Л.І.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України
0000-0001-9322-8984
Долженко Л.П.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України
0000-0002-8830-875X
Трачук С.В.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України
0000-0002-5580-0510
Луо Сяньюй
аспірантка
Національний університет фізичного виховання і спорту України
0009-0008-8109-2336

АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

У статті розглянуто та проаналізовано особливості функціонування системи фізичного виховання в Китайській Народній Республіці. Сьогодні система фізичного виховання в Китаї зазнає багато змін і реформацій. Фізична культура і спорт це одна з важливих галузей народного господарства, яка розвивається шаленими темпами разом з усією країною. Інтенсивний розвиток ринкової економіки впливає на ті зміни, які виникають у фізичному вихованні дітей дошкільного, шкільного віку та студентської молоді. Останнім часом уряд Китаю приділяє велику увагу розвитку фізичної культури і спорту, особливо серед підростаючого покоління та молоді і свідченням цьому є велика кількість затверджених урядом постанов та нормативних актів – це «Загальнодержавна система фізичної культури і спорту» і, перш за все, це укріплення і покращення здоров'я нації.

Процес фізичного виховання в Китайській Народній Республіці набуває форм звичайних уроків, позашкільної діяльності та проведення спортивних змагань, походів, подорожей, екскурсій, тощо. Курс фізичної культури являє собою основну форму виховання у навчальних закладах різних типів та рівнів.

В статті наведено дані, щодо особливостей організації процесу фізичного виховання в Китаї, представлено обов'язкові та вибіркові компоненти шкільної програми з фізичної культури та особливості проведення занять з фізичного виховання в закладах вищої освіти КНР.

Ключові слова: фізичне виховання, навчальні заклади, Китайська Народна Республіка.

Kuznetsova L. I., Dolzhenko L. P., Trachuk S.V., Luo Xiangyu. Aspects of the functioning of the physical education system in educational institutions of the People's Republic of China.

The article examines and analyzes the peculiarities of the functioning of the physical education system in the People's Republic of China. Today, the system of physical education in China is undergoing many changes and reforms. Physical culture and sports are one of the important branches of the national economy, which is developing at a frantic pace along with the entire country.

The intensive development of the market economy affects those changes that occur in the physical education of children of preschool, school age, and student youth. Recently, the Chinese government has been paying a lot of attention to the development of physical culture and sports, especially among the younger generation and youth, and this is evidenced by the large number of resolutions and regulations approved by the government - this is the "National System of Physical Culture and Sports" and, above all, it is the strengthening and improving the health of the nation.

The process of physical education in the People's Republic of China takes the form of regular lessons, extracurricular activities and sports competitions, hikes, trips, excursions, etc. The physical education course is the main form of education in educational institutions of various types and levels.

The article provides data on the specifics of the organization of the physical education process in China, presents mandatory and optional components of the school physical education program and features of physical education classes in higher education institutions of the People's Republic of China.

Keywords: physical education, educational institutions, the People's Republic of China.

Постановка проблеми. Зміни, які відбуваються у сучасному суспільстві, розвиток міжкультурних, соціальних, економічних та політичних контактів між країнами розширюють освітні межі. Між Україною та Китаєм співробітництво в освітній сфері за останні десятиріччя досягло значних успіхів, що привело до зростання інтересу серед китайської молоді

до отримання вищої освіти. У Китаї превалює думка, що тільки освіта здатна забезпечити людині гідне місце у суспільстві [13].

Для виховання і формування цінностей особистої фізичної культури студентської молоді необхідні відповідні умови організації фізичного виховання і визначення його важливого статусу та іміджу в суспільстві. Згідно з думкою деяких авторів, необхідні кардинальні зміни щодо розуміння суті фізичної культури на базі ширшого філософсько-культурологічного підходу, що дає можливість зорієнтувати систему неспеціальної фізкультурної освіти на формування і відтворення людини в цілісній єдності тілесного і духовного [8].

У даний час система фізичної культури Китаю викликає великий інтерес у вчених усього світу. Це обумовлено, насамперед, надзвичайно високими результатами, які демонструють китайські спортсмени на Олімпійських іграх останніх років. Відомо, що система фізичної культури Китаю формувалася впродовж багатьох сотень років ще з давніх часів і на сьогодні, представляє чіткий злагоджений механізм. На даний час система фізичного виховання у КНР також, як і в Україні, переживає трансформацію, переорієнтацію з вчителе-центрованої системи до учне-центрованої [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В сучасному Китаї велика роль надається фізичному вихованню молоді, оскільки саме молодь є майбутнім КНР. Науковці Л.А. Новікова та Л.К. Ушакова слушно відзначають, що «сучасне соціальне, політичне, психолого-педагогічної наукове знання серйозну роль відводить важливості освіти як інструменту модернізації соціополітичних і соціокультурних процесів, зміцнення загальногромадянської ідентичності, поліпшення ключових показників людського капіталу громадян» [10].

Фізичну культуру і спорт в Китаї розглядають як галузь народного господарства, частка якої у ВВП країни в 2000 р. дорівнювала приблизно 10 млрд. доларів або 1% і за статистичними даними, відсоток дорослого населення, що бере участь у фізкультурно-спортивній діяльності, а у 2020 р. 40% від загальної чисельності китайського населення. Означенні перетворення в сфері фізичної культури і спорту здійснюються на всіх етапах реформування КНР із застосуванням принципів поступовості, наступності, вирішальної ролі практики, обліку національної специфіки [2].

Фізичне виховання в Китаї приймає форми звичайної урочної форми навчання, позашкільної діяльності та спортивних змагань, походів, подорожей тощо. Курс фізичної культури є основною формою виховання у навчальних установах різних типів [14].

Мета дослідження – проаналізувати основні аспекти функціонування системи фізичного виховання в закладах освіти Китайської Народної Республіки.

Виклад основного матеріалу. Використання фізичних вправ в житті китайських дітей починається майже з народження. Діти дошкільного віку в рівній мірі вчать читати і займатися спортом, правильно відноситися до фізичних вправ. Вони зростають найбільш жвавими і менш схильними до тих або інших респіраторних та алергічних захворювань. Діти дошкільного віку під час занять неодноразово зупиняються на фізкультурхвилинку під час якої ніхто не сидить без діла і кожний займається чимось найбільш жвавим: починаючи від жвавої гри в стилі «салки», або ж вдаються до гри з м'ячем, діти багато рухаються, бігають. Кожен ранок в дошкільних закладах Китаю починається з ранкової фізичної гігієнічної зарядки, також варто зазначити, що основним засобом фізичного виховання дітей дошкільного віку в Китаї є використання великої кількості різноманітних рухливих ігор різної спрямованості [7].

З 1995 року уряд КНР постановив, що фізичне виховання у школі відбувається з 1 по 12 класи і розробив нормативний документ «Положення про роботу шкільного спорту», в якому визначені шляхи реалізації завдань шкільного фізичного виховання з метою подальшого зміцнення здоров'я дітей та молоді. Крім того, цей документ визначає напрями розвитку традиційних, заснованих на місцевих культурних традиціях видів спорту в школах Китаю.

У 2002 році було затверджено Державні фітнес стандарти – нормативи для виконання учнями 1–12 класів та студентами вищих навчальних закладів [14].

Поряд із традиційними видами фізичного виховання в школі, такими як гімнастика, легка атлетика, спортивні ігри, у КНР використовуються бойові мистецтва і вправи з китайської гімнастики цїгун, тайцзі-цюань.

Китайські школярі навчаються у школі 12 років. З 1 по 6 клас включно – початкова школа. З 7 по 9 – середня. І з 10 по 12 – старша школа. Обов'язковою є початкова та середня освіта.

Діти навчаються цілий день: вранці – підйом та ранкова гімнастика (у більшості шкіл це традиційні види гімнастики, наприклад тайцзі-цюань, або біг навкруги шкільного футбольного поля чи фізкультурного майданчику, або шкільних корпусів – через усю територію школи), після сніданку починаються уроки.

Мінімальна кількість занять фізкультурою у школі визначається державою, проте кожна школа має відносну самостійність і право збільшувати кількість фізичного навантаження власних вихованців. Отже, мінімальна кількість уроків фізкультури у початковій школі – 3-4 уроки на тиждень. У вищих навчальних закладах мінімальним є 2 академічні години фізкультури щотижня. Проте у багатьох школах урок фізичної культури є щоденним. І це не рахуючи ранкових пробіжок та, зазвичай, вечірніх також. Починаючи з третього року навчання у вищих навчальних закладах курс фізичної культури стає селективним, тобто студент має право обрати чи не обрати його. Проте у масштабах всієї країни курс фізичної культури є обов'язковим, у школах учні складають іспит з фізичного виховання [4, 5].

Законом про фізичну культуру та спорт 1995 р., шкільний курс фізкультури переслідує три основні цілі: отримати базові знання та навички з фізичної культури; виховання в учнів гармонійного організму та навичок до здорового способу життя; ідеологічне та моральне навчання учнів. Ці три цілі визначають зміст та побудову усієї системи фізичного виховання школярів у Китаї. [6].

Великого розвитку і значення в останні роки набула фізична культура у закладах вищої освіти Китаю. Фізичне виховання у ВНЗ проводиться протягом всього періоду навчання студентів в режимі учбової діяльності та в позаурочний час [11].

Система вищої освіти Китаю вважається найбільшою в світі. За інформацією Міністерства освіти КНР, у 2017 році в країні налічувалося 2880 закладів вищої освіти, у яких навчалося близько 37 мільйонів студентів.

Як вказують автори В.В. Мумладзе і Н.М. Мирончук, С.В. Трачук, уряд та Компартия Китаю розглядають вищу педагогічну освіту як запоруку майбутнього країни. Науковці зазначають, що для того, щоб країна вийшла на новий рівень розвитку, треба підготувати багато кваліфікованих фахівців і потрібно вдосконалювати систему вищої педагогічної освіти. Китайські модернізатори ставлять освіту на найвищий щабель реформи, пов'язуючи конфуціанські реформи з новітніми технологіями [9, 12].

Професор Шинкарук О.А. в своїх публікаціях вказує на те, що в умовах сьогодення урядом Китаю взятий курс на приведення системи освіти до міжнародних стандартів. Абітурієнти здають від чотирьох до семи вступних іспитів. Університети самостійно призначають кількість вступних іспитів і розробляють свої освітні програми [15].

Метою фізичного виховання студентів закладів вищої освіти Китаю є формування фізичної культури особистості. Задачі фізичного виховання в унавчальних закладах Китайської Народної Республіки:

- зміцнення здоров'я шляхом вправ елементарної фізичної культури, формування потреби в підтримці високого рівня фізичної і розумової працездатності, самоорганізації здорового образу життя;
- підвищення рівня фізичної підготовки;
- вдосконалення психомоторних здібностей, що забезпечують високу продуктивність професійних дій;
- створення у студентів системного комплексу знань, теоретичних основ і практичних навиків для реалізації їх потреби в руховій активності і фізичному вдосконаленні на виробництві, в побуті, сім'ї і раціональній організації вільного часу з творчим освоєнням всіх цінностей фізичної культури;
- створення умов для повної реалізації творчих здібностей студента. [2, 8].

Висновки. Роль фізичного виховання та інших форм цілеспрямованого використання фізичної культури в навчальних закладах Китайської Народної Республіки багатогранна. Технічний прогрес, стрімкий розвиток науки і все зростаюча кількість нової інформації, необхідної сучасному фахівцю, роблять навчання фізично і психологічно складним і важким. Відповідно, зростає значення фізичного виховання, як засобу відновлення нормального режиму життя, активного відпочинку, збереження і підвищення працездатності молоді протягом всього періоду навчання в закладах освіти країни. Нарівні з цим, засобами фізичної культури забезпечується загальна і спеціальна фізична підготовка відповідно до умов життєдіяльності у сучасному суспільстві.

Перспективи подальших досліджень знаходяться у площині більш глибокого і ґрунтовного вивчення системи фізичного виховання КНР та у формуванні цінностей фізичної культури, які дозволятимуть молодому поколінню зрозуміти реальні сучасного життя, його проблеми і випробування та шляхи їх подолання, а також виробити критерії оцінки особистості під час занять фізичною культурою.

Література

1. Ван Сюе Мань. Нормативно-правова база організації масової фізичної культури Китаю. Молода спортивна наука України, 2010, т.2. с 40-45.
2. Ван Цзыпу. Содержание и формы организации физического воспитания в вузах Китайской Народной Республики: дис. ... канд. пед. наук. РГАФК. М., 1999, 183 с.
3. Гэн Цзе, Сюй Хун, Ван Фэнхуи, Сунь Цилинь. Текущая ситуация и меры противодействия внедрению основных стандартов физического воспитания в колледжах и университетах. Shenyang Sport University. 2020;39(01):20–28.
4. Глоба ГВ. Система фізичного виховання в школах Китаю. Педагогіка, психологія та медико-педагогічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2012. С.16-19.
5. Лі Жіжун. Стратегія оптимізації шкільного фізичного виховання на тлі «Здорового Китаю 2030». Journal of Guangzhou Institute of Physical Education. 2019;1:122–124.
6. Лі Сян. Шкільне фізичне виховання. Пекін: вища освіта Прес, 2001: 21-26
7. Лисин Ч. Особливості організації дошкільної освіти в КНР. Дошкільне виховання. 2009, №12- С. 95-104
8. Марченко ОЮ, Се Чжімін. Дослідження мотиваційних пріоритетів у сфері фізичної культури і спорту студентської молоді КНР. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2021;2:22–30.
9. Мумладзе ВВ., Мирончук НМ. Вища педагогічна освіта в Китаї. Мо-дернізація вищої освіти в Україні та за кордоном: збірник наукових праць. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 200–203
10. Новикова ЛА., Ушакова ЛК. Особенности среднего и высшего образования в Китае. Историческая и социально-образовательная мысль. 2017. Том. 9. № 5. Часть 1. С.224-230.
11. Тан Лі. Аналіз проблем і рішень у коледжському фізичному вихованні – коментар до «Дослідження інноваційних концепцій та практичного викладання фізичної освіти в коледжі». Китайський журнал освіти. 2021;05.
12. Трачук СВ., Ген Янь, Мамедова ІС. Досвід тестування фізичної підготовленості учнівської молоді України і Китайської Народної Республіки. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020;4:96–100.
13. Ху Жунсі. Вісник дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «педагогіка і психологія». 2013. № 1 (5)
14. Чжун Х. КНР: вопросы преемственности дошкольного и начального школьного образования. Дошкольное воспитание, 1998, № 6, С. 115-117.
15. Шинкарук ОА., Денисова ЛВ. Аналіз закордонного досвіду фахової підготовки магістрів фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти Китаю. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова Випуск 3 К (123) 2020.С. 508-512

Referens

1. Van Sие Man. Normatyvno-pravova baza orhanizatsii masovoi fizychnoi kultury Kytaiu. Moloda sportyvna nauka Ukrainy, 2010, t.2. s 40-45.

2. Van Tzipu. Soderzhanye i formi orhanyzatsyy fizycheskoho vospytanyia v vuzakh Kytaiaskoi Narodnoi Respublyky: dys. kand. ped. nauk. RHAFK. M., 1999, 183 s.
3. Hәn Tsze, Siui Khun, Van Fәnkhuy, Sun Tsylyn. Tekushchaia sytuatsyia y meri protyvodeistvyia vnedrenyiu osnovnykh standartov fizycheskoho vospytanyia v kolledzhakh y unyversytetakh. Shenyang Sport University. 2020;39(01):20–28.
4. Hloba HV. Systema fizychnoho vykhovannia v shkolakh Kytaiu. Pedahohika, psykhohohiia ta medyko-pedahohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. 2012. S.16-19.
5. Li Zhizhun. Stratehiia optymizatsii shkilnoho fizychnoho vykhovannia na tli «Zdorovoho Kytaiu 2030». Journal of Guangzhou Institute of Physical Education. 2019;1:122–124.
6. Li Sian. Shkilne fizyчне vykhovannia. Pekin: vyshcha osvita Pres, 2001: 21-26
7. Lysyn Ch. Osoblyvosti orhanizatsii doshkilnoi osvity v KNR. Doshkilne vykhovannia. 2009, №12- S. 95-104
8. Marchenko Olu, Se Chzhimin Doslidzhennia motyvatsiinykh priorytetiv u sferi fizychnoi kultury i sportu studentskoi molodi KNR. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu. 2021;2:22–30.
9. Mumladze VV., Myronchuk NM. Vyshcha pedahohichna osvita v Kytai. Modernizatsiia vyshchoi osvity v Ukraini ta za kordonom: zbirnyk naukovykh prats. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2014. S. 200–203
10. Novykova LA., Ushakova LK. Osobennosti sredneho y visshheho obrazovanyia v Kytae. Ystorycheskaia y sotsyalno-obrazovatelnaia misl. 2017. Tom. 9. № 5. Chast 1. S.224-230.
11. Tan Li. Analiz problem i rishen u koledzhskomu fizychnomu vykhovanni – komentar do «Doslidzhennia innovatsiinykh kontseptsii ta praktychnoho vykladannia fizychnoi osvity v koledzhi». Kytaiyskyi zhurnal osvity. 2021;05.
12. Trachuk SV., Hen Yan, Mamedova IS. Dosvid testuvannia fizychnoi pidhotovlenosti uchnivskoi molodi Ukrainy i Kytaiaskoi Narodnoi Respublyky. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu. 2020;4:96–100.
13. Xhu Zhunsi. Visnyk dniproperetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriia «pedahohika i psykhohohiia». 2013. № 1 (5)
14. Chzhun Kh. KNR: voprosy preemstvennosti doshkolnoho y nachalnoho shkholnoho obrazovanyia. Doshkolnoe vospytanye, 1998, № 6, S. 115-117.
15. Shynkaruk OA., Denysova LV. Analiz zakordonnoho dosvidu fakhovoi pidhtovky mahistriv fizychnoi kultury i sportu u zakladakh vyshchoi osvity Kytaiu. Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova Vypusk 3 K (123) 2020.S. 508-512

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9\(182\).28](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9(182).28)

УДК: 355.233.2:796:356.13(043.3)

- Лановий С. В.,**
старший викладач кафедри тактики та тактико-спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України, м. Київ
<https://orcid.org/0009-0000-7678-8218>
- Репенко О. М.,**
викладач кафедри тактики та тактико-спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України, м. Київ,
<https://orcid.org/0009-0009-6888-6083>
- Легенчук С. В.,**
викладач кафедри тактики та тактико-спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України, м. Київ,
<https://orcid.org/0009-0008-3993-7104>
- Шило О. М.,**
Президент Міжнародної федерації військового хортингу України, офіцер-вихователь Київського військового ліцею імені Івана Богуна, м. Київ
<https://orcid.org/0009-0005-7967-1468>
- Слін С. М.,**
Президент Національної Федерації Стрілецького Хортингу України, Засновник Спортивного Центру особистої безпеки «Шосте Чуття», інструктор з Стрілецького Хортингу кафедри «Управління фізичною культурою та спортом» УФКС Національного університету «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя
Бовсунівський І. М.,
магістр, старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України
<https://orcid.org/0009-0001-6073-3017>

ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПОЧАТКУЮЧИХ ВИКЛАДАЧІВ ВВНЗ ІНСТИТУЦІЙ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ ІЗ АКЦЕНТОВАНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та довідкової літератури (моніторингу спеціалізованих Інтернет-ресурсів) членами науково-дослідної групи встановлено, що емпіричних досліджень, які комплексно та структуровано розкривають особливості організації системи самоосвіти (особистісного розвитку) викладачів-початківців (офіцерів) вищих військових навчальних закладів інституцій сектору безпеки і оборони України зустрічаються рідко. Це підкреслює актуальність обраного напрямку наукової розвідки.